

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

5. Paupertas malæ educationis & vitiorum causa, virtutumq[ue] ob ex
esse videtur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

IV.

Plures sunt causæ, cur paupertas mala censeatur, non enim tantum amicis caret, qui nummis caret, ; non tantum destituitur necessarijs rebus ad vitam sustentandam; nec tantum despicitur; aut odiosos facit; sed etiam alijs malis obruitur, ob quæ merito despici videtur. Nam paupertas causa est malæ educationis liberorum. Paupertas est multorum grauium criminum occasio. Paupertas ipsas virtutes facit steriles. Paupertas reddit homines hominibus ob furta, & latrocinia abominandos. Paupertas homines ad blasphemandum impellit, & adigit ad laqueum atque extremam desperationem. 1. Quod amicis careat pauper, Salomon docuit illis verbis: *Diuitia addunt amicos plurimos: à paupere autem & hi, quos habuit, separantur.* Quod Poëta ita expressit,

Prov. 19. 4. 5.

mon docuit illis verbis: Diuitia addunt amicos plurimos: à paupere autem & hi, quos habuit, separantur. Quod Poëta ita expressit,

Cum fueris felix, multos numerabis amicos:

Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Prou. 14. 20.

Quin vt idem Salomon dixit: *Fratres hominis pauperis, oderunt eum, insuper & amici procul recesserunt ab eo. Etiam proximo suo pauper odiosus erit: amici verò diuitum multi.* 2. Quod rebus necessarijs careat, idem testatur. *Redemptio animæ viri, diuitia sue: qui autem pauper est, increpationem non sustinet,* nihil potest militi importunè petenti, obfipare; nullo munusculo lenire ferocientem exactorem; non se à seruitute, non à vinculis captus, non à tyrannide liberare oppressus. 3. Hoc ipso, quia pauper amicis caret, despicitur, & ita inops est, vt ope careat etiam aliena: Hinc illud:

Prou. 13. 8.

Redemptio animæ viri, diuitia sue: qui autem pauper est, increpationem non sustinet, nihil potest militi importunè petenti, obfipare; nullo munusculo lenire ferocientem exactorem; non se à seruitute, non à vinculis captus, non à tyrannide liberare oppressus. 3. Hoc ipso, quia pauper amicis caret, despicitur, & ita inops est, vt ope careat etiam aliena: Hinc illud:

Martial.

Pauper eris semper, si pauper es, Emiliane:

Dantur opes nullis nunc nisi diuitibus.

Et alterius Poëtæ.

Ouid. lib. 1.

In pretio pretium nunc est: dat census honores,

Fast.

Census amicitias, pauper ubiq, iacet.

Iuuenal. Sa-

Denique

Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat

tyr. 3.

Res angusta domi.

V.

4. Paupertas idcirco est malæ educationis causa, quia deest didacticum, quod detur magistris dicentibus:

Scire volunt omnes, mercedem soluere nemo:

Plutarch. in
Aristidis &
Catonis
comp.

deest peculium, quod detur pædagogis, frustra non seruientibus, deest argentum, quod detur opificia docentibus. Hinc, teste Plutarcho, Aristidis Atheniensis indigna paupertas, liberos eius partim ad

tim ad

tim ad stipem publicè accipiendam adegit, ob inopiam, manus porrigere: partim redegit ad tabulas præstigiatrices; nulli verò facultatem rei vllius præclaræ, aut ipsius dignitati convenientis gerendæ permisit. 5. Certè sæpenumerò dira egestas, ad quædam indecora, immò nefanda homines agenda, vel patienda impulit. Egestas multos eò adduxit, vt furta committerent, vt rapinas exercerent, vt latrocinia patrarent. 6. Egestas constantiam labefactavit, fortitudinem fregit; prudentiam seduxit, iustitiam vendidit; seditiones mouit; prodiciones promouit; innocentia scopolus, sanctitatis naufragium fuit, & ruina virtutum. Atq; hoc etiam sensu Propheta dixit: *Infirmata est in paupertate virtus mea.* S. Hieronymus legit: *Infirmata est in iniquitate virtus mea,* ac si idem sit dira egestas, & iniquitas. *Aliquid quotidie,* inquit ad Lucilium Seneca, *aduersus paupertatem auxiliij compara, nec minus aduersus ceteras pestes.* Seneca igitur inter pestes est paupertas, & quia virtutum robur tollit, eneruatque vires pectoris generosi, cuius vigor, vt in Iob legimus, fit *inopia & fame sterilis;* & quia pessimas inducit in hominum mentem dispositiones, quæ quasi tempestas sunt vitiorum. Ita enim Ieremias loquitur: *Pellis nostra quasi cli-* *banus exusta est à facie tempestatum famis.* Varias enim fames excitat tempestates, vnde boni mores, & bonæ artes, & bonæ virtutes naufragium patiuntur. Itaque sapientes diram egestatem, quasi *iniquitatem, pestem, tempestatem* censuerunt fugiendam: *vt dum mater criminum necessitas tollitur, peccandi ambitio auferatur;* ait Cassiodorus. Quin, teste S. Chrysologo, ipse *esuriit Christus, vt tentandi materiam diabolus inueniret.* Quare non sine causa orauit regius Psaltes: *De necessitatibus meis erue me.* Et Manasses coniux Iudithæ illi sufficientem censum reliquit, ne egestate oppressa ad illicita traheretur, inopiaque illi esset occasio ruina. Quia, vt Cicero sensit, *omnes qui in paupertate sunt, malunt maleficio, quam officio parare diuitias.* Et Philosophus existimat *fieri non posse, vt indigens operetur bona.* Certè alibi ait: *Impossibile est, indigentem bene principari, & studio vacare.* Saltem hoc incommodi habet pauper, quòd non possit egentibus subuenire, neque exercere liberalitatem, quæ apud inopes nimis paruo centro & spatio est circumscripta.

Atque vt vnum alterumque exemplum afferam, in quo ap-

Joan. 2
Luc. 2. 40. 1

Psal. 30. 12

Senec. ep. 12

Iob. 30. 3

Thren. 5. 10

Cassiodor.

lib. 9. ep. 13

S. Pet. Chry.

sol. serm. 11

Psal. 24.

Iudith. 8. 7.

Cic. ad He-

renn.

Aristot. lib. 1.

Ethic.

Idem lib. 2.

Politico.

VI.

